DOI: 10.33766/2524-0323.90.147-155

УДК 342.9.078:346.2](477)

Л. М. Попова,

доктор юридичних наук,
кандидат економічних наук, доцент,
професор кафедри фінансів та кредиту
Харківського національного
університету будівництва та архітектури
(м. Харків, Україна)

e-mail: Liliya.herman01@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0001-8255-8363>

РОЛЬ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ В БОРОТБІ З ПРОТИПРАВНОЮ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ В УМОВАХ КАРАНТИНУ

У статті досліджено роль державного контролю в боротьбі з протиправною підприємницькою діяльністю в умовах карантину. Проаналізовано деякі законодавчі та інші нормативно-правові акти, прийняті з метою запобігання поширенню на території України коронавірусу COVID-19, а також акцентовано увагу на тому, що в умовах карантину здійснення державного контролю за суб'єктами господарювання не втратило своєї актуальності, оскільки протиправна підприємницька діяльність продовжує здійснюватися навіть в умовах запровадження на території України обмежувальних заходів. Зазначено, що останнім часом, особливо в умовах карантину, усе частіше здійснюється протиправна хакерська діяльність, що потребує з боку органів державного контролю ретельного відстежування та запобігання здійснення. Зроблено висновки про необхідність підвищення адміністративної та кримінальної відповідальності для суб'єктів господарювання за результатами позапланової перевірки, а також про нагальність впровадження та використання органами державного контролю високих технологій і залучення інтелектуального капіталу як головних факторів ефективного виявлення протиправної діяльності в сучасному світі.

Ключові слова: державний контроль, суб'єкти підприємництва, протидія пандемії коронавірусу, карантин, протиправна підприємницька діяльність, інтелектуальний капітал, відповідальність суб'єктів підприємництва.

Постановка проблеми. У сучасних умовах господарювання особлива увага державної влади повинна приділятися організації національного адміністративно-фінансового контролю, спрямованого на зниження рівня «тінізації» економіки, зменшення нелегального обігу капіталу, а також залучення у вітчизняну економіку інвестицій внутрішнього та зовнішнього походження. Дане твердження актуальне і в умовах запровадження на території України карантину та обмежувальних заходів з метою запобігання й протидії поширення пандемії коронавірусу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемним питанням розвитку державного контролю в нашій країні присвячені праці таких учених, як: О. М. Бандурка, М. Г. Білуха, П. Д. Біленчук, Ф. Ф. Бутинець, Ю. Б. Іванов, Є. В. Калюга, М. І. Камлик, Н. В. Кужельний, М. В. Куркін, В. Д. Понікаров, І. В. Ялдин та багато інших. Однак низка проблем, пов'язаних із розвитком системи державного контролю за діяльністю підприємницьких структур, особливо в період карантину на всій території країни, поки що залишаються нерозв'язаними.

Формулювання цілей. Метою статті є визначення ролі державного контролю в Україні, спрямованого на боротьбу з протиправною підприємницькою діяльністю суб'єктів господарювання в умовах карантину.

Виклад основного матеріалу. Державний контроль є важливою функцією управління економічними процесами в Україні, що обумовлює його зміст та принципи реалізації. Так, на думку В. Д. Понікарова, головними способами забезпечення законності й дисципліни в державному управлінні є контроль і нагляд [1, с. 8]. Саме через них забезпечується відповідність діяльності всіх підприємств, установ та організацій правовим нормам, визначених нормативно-правовими актами України. Без організації та здійснення контролю і нагляду не можлива ефективна робота як усього державного апарату, так і окремих підприємницьких структур.

Сутність контролю можна визначити як систему спостереження й перевірки процесу функціонування та фактичного стану об'єктів управління з метою з'ясування обґрунтованості прийняття управлінських рішень і результатів їх відхилення від вимог цих рішень, інформування керівних органів про такі явища та усунення несприятливих ситуацій. Таким чином, контроль виконує дві основні функції: – інформаційну та корекційну [2, с. 157-162].

На інформаційному етапі контрольної діяльності здійснюється пошук та збирання інформації про об'єкт управління, порівнюється фактичне виконання прийнятих рішень з окресленими цілями, а на корекційному етапі встановлюються способи та розроблюються конкретні заходи щодо усунення виявлених розбіжностей, приймаються рішення для нормалізації діяльності підконтрольного об'єкту. Щоб контроль мав ефективний вплив на роботу підконтрольних об'єктів, доцільно проводити його об'єднаними зусиллями різних контролюючих служб, більш чітко визначати мету й завдання контролю та координувати його проведення, складати необхідні програми для розв'язання окремих завдань [2, с. 157-162].

Згідно з Законом України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» від 05.04.2007 р. № 877-V, державний нагляд (контроль) здійснюється за принципами:

- неприпустимості дублювання повноважень органів державного нагляду (контролю) та неприпустимості здійснення заходів державного нагляду (контролю) різними органами державного нагляду (контролю) з одного й того самого питання;
- невтручання органу державного нагляду (контролю) в діяльність суб'єкта господарювання, якщо вона здійснюється в межах закону;
- відповідальності органу державного нагляду (контролю) та його посадових осіб за шкоду, заподіяну суб'єкту господарювання внаслідок порушення вимог законодавства, порушення прав та законних інтересів суб'єкта господарювання [3].

Здійснення своєчасного та дієвого державного нагляду (контролю) за суб'єктами господарювання відіграє надзвичайно важливу роль у боротьбі з тіншовою, у тому числі протиправною господарською діяльністю, яка становить загрозу національній безпеці України. Так, згідно з інтегральним показником Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства, інтегральний показник тіншової економіки в нашій країні в 2018 році становив майже 32 % офіційного ВВП [4; 5, с. 112-129]. Однак, на думку науковців, в офіційних джерелах рівень тіншової економіки є досить заниженим і в дійсності сягає 40-45 % ВВП [6].

Державною службою фінансового моніторингу України, як підрозділом фінансової розвідки України, вживаються посилені заходи практичного характеру щодо протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Зокрема, за 2018 рік Держфінмоніторингом підготовлено 934 матеріали на загальну суму 347,4 млрд гривень. За перше півріччя 2019 року Держфінмоніторингом було підготовлено 398 матеріалів (з них 232 узагальнені матеріали та 166 додаткових узагальнених матеріалів). У вказаних матеріалах сума фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією коштів та з учиненням іншого злочину, визначеного Кримінальним кодексом України, становить 36,1 млрд гривень [6, с. 51-70; 7]. За результатами контрольно-перевірочної роботи Аудиторської службою фіскальних органів України в січні-червні 2019 року донараховано до бюджету 20,3 млрд грн, з яких узгоджено 6,6 млрд грн (у т.ч., основного платежу з податку на прибуток – 1 767,3 млн грн, ПДВ – 1 895,3 млн гривень) [6, с. 51-70; 8].

В умовах пандемії коронавірусу в Україні прийнято ряд важливих законодавчих (у тому числі Закони України від 17.03.2020 р. № 530-IX, № 531-IX, № 532-IX, № 533-IX) та інших нормативно-правових актів щодо діяльності суб'єктів господарювання, зокрема передбачають пільги платникам податків, регулюють питання відпусток, обмежують перевезення окремих товарів протиепідемічного призначення за межі митної території України тощо. Відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» від 17.03.2020 р. № 530-IX [9], забороняється проведення органами державного нагляду (контролю) планових заходів із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності, а також вводяться адміністративні штрафи та підвищується кримінальна відповідальність за порушення правил щодо карантину людей, санітарно-гігієнічних, санітарно-протиепідемічних правил і норм, передбачених чинним законодавством тощо. Згідно з Законом України від 17.03.2020 р. № 533-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо підтримки платників податків на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)», встановлено мораторій на проведення документальних та фактичних перевірок ДПС з 18 березня по 31 травня 2020 року, крім документальних позапланових перевірок з підстав, визначених підпунктом 78.1.8 пункту 78.1 статті 78 Податкового кодексу України (ПКУ) [10]. Однак в умовах карантину здійснення державного контролю за суб'єктами господарювання не втратило своєї актуальності, оскільки протиправна підприємницька діяльність продовжує здійснюватися навіть в умовах запровадження на території України обмежувальних заходів.

Особливої актуальності в період пандемії коронавірусу набули діагностичне обладнання, вакцини, ліки та інші медичні вироби й обладнання, що призначені для боротьби з COVID-19. Влада України зі свого боку намагається вирішити вказане питання заходами державного регулювання. Так Постановою КМУ від 20.03.2020 р. № 224 затверджено перелік лікарських засобів, медичних виробів та медичного обладнання, необхідних для здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню й поширенню та протидію пандемії коронавірусу (COVID-19), які звільняються від сплати ввізного мита та операції, з ввезення яких на митну територію Ук-

раїни звільняються від оподаткування податком на додану вартість 1) лікарські засоби для надання медичної допомоги хворим з COVID-19; 2) дезінфекційні засоби й антисептики; 3) медичне обладнання для закладів охорони здоров'я, що надають допомогу хворим на COVID-19 [11]. З іншого боку, коли зростає попит на певний товар, збільшується й кількість протиправних діянь, навіть незважаючи на ризик для здоров'я населення. Так співробітниками Головного управління контролюючого захисту інтересів держави у сфері економічної безпеки Служби безпеки України заблоковано діяльність групи осіб, які причетні до підпільного виготовлення та реалізації в різних регіонах країни фальсифікованих медичних препаратів. Встановлено, що цех, де відбувалося виготовлення підробки із сировини сумнівного походження, був облаштуваний в орендованому приміщенні промислової зони Харкова, а збут фальсифікату відбувався під виглядом продукції відомих вітчизняних виробників фармацевтичних препаратів через інтернет-ресурси та аптечні мережі [12]. Також Служба безпеки України викрила керівництво київської комерційної структури на привласненні мільйонів гривень державних коштів при поставках лабораторного обладнання для діагностики коронавірусу до державних медичних закладів у Полтавській та Запорізькій областях. Виявлено, що підприємці при формуванні ціни порушили норми граничної надбавки на медобладнання, встановленої урядом, чим завдали збитків державному бюджету понад 16,5 мільйона гривень [13].

Нині серйозну загрозу економічній діяльності підприємств створюють злочини проти інтелектуальної власності, до яких належать: 1) порушення авторського права та суміжних прав; 2) порушення прав на об'єкти промислової власності; 3) незаконне використання товарних знаків та інші [14, с. 175-180]. Останнім часом, особливо в умовах карантину, усе частіше здійснюється протиправна хакерська діяльність, що потребує з боку органів державного контролю ретельного відстеження та запобігання здійсненню. Так кіберфахівці Служби безпеки України припинили діяльність хакерського угруповання, яке за допомогою шкідливого програмного забезпечення викрадало кошти з рахунків фізичних та юридичних осіб. Співробітниками СБУ встановлено, що організована група здійснювала несанкціоноване втручання в роботу комп'ютерної техніки завдяки шкідливому програмному забезпеченню, яке розсилалося на електронні поштові скриньки для отримання несанкціонованого доступу до системи «Клієнт-банк», після чого хакери незаконно переводили кошти на підставні банківські рахунки та виводили в готівку. За попередніми даними, збитки від злочинної діяльності становлять понад 20 мільйонів гривень [15].

З огляду на вказане вище, можна зробити **висновки**:

1) в умовах карантину здійснення державного контролю за суб'єктами господарювання не втратила своєї актуальності, оскільки протиправна підприємницька діяльність продовжує здійснюватися навіть в умовах запровадження на території України обмежувальних заходів;

2) хоча влада вжила ряд заходів у частині заборони проведення органами державного нагляду (контролю) планових перевірок у сфері господарської діяльності, однак за умови здійснення протиправної підприємницької діяльності існує необхідність у підвищенні адміністративної та кримінальної відповідальності для суб'єктів господарювання за результатами позапланової перевірки;

3) у виявленні та протидії протиправній підприємницькій діяльності найбільших успіхів нині досягають ті органи державного контролю, які орієнтовані на використання високих технологій, залучення освічених фахівців та провідних учених. Тобто, інтелектуальний капітал та високі технології є головним фактором ефективного виявлення протиправної діяльності в сучасному світі.

Використані джерела:

1. Понікаров В. Д. та ін. Організація податкового контролю. Київ: «Центр учбової літератури», 2013. 290 с.

2. Попова Л. М. Основні засади державного фінансового контролю в Україні. *Право.ua: науково-практичний журнал з проблем конституційного, цивільного, кримінального, екологічного та інших галузей права*. Харків: ХНУВС, 2017. № 3. С. 157-162.

3. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007 р. № 877-V. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16>.

4. Рівень тіньової економіки в Україні у 2018 році найнижчий з 2009 року / Офіційний веб-сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства. URL: <http://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=00ddf785-7f48-477a-a283-1b59312caa10&title=RivenTinovoiEkonomikiVUkrainiU2018-RotsiNainizhchiiZ2009-Roku>.

5. Popova L. M., Sheludko L. V., Dotsenko A. U. The role of the shadow economy and its control in the national economy. *Changing Paradigm in Economics and Management System. Volume II* / Ed.by Amit Goel, Tetiana Bochulia/ Kherson: Publishing house «OLDI-PLUS, 2020. 176 p., p. 112-129.

6. Попова Л. М., Шелудько Л. В. Сучасне управління: регіон, місто, організація в системі національної безпеки країни: колективна монографія / Загальна редакція д-ра екон. наук, професора Н. Е. Аванесової. Харків: ФОП Панов А. М., 2020. 400 с., С. 51-70.

7. Діденко С. Протидія відмиванню коштів в Україні: професіоналізм і досягнення відомства ДСФМУ під керівництвом Черкаського Ігоря Борисовича // UA.NEWS. URL: <https://ua.news/ua/protydiya-vidmyvannyu-koshtiv-v-ukrayini-profesionalizm-ta-zdobutky-vidomstva-cherkaskogo-igorya-borysovycha/>.

8. Діденко С. Тіньова економіка: покращення показників, проблеми та вплив на українців // UA.NEWS. URL: <https://ua.news/ua/tenevaya-ekonomyka-uluchshenye-pokazatelej-problemy-y-vlyyanye-na-ukrayntsev/>.

9. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19): Закон України від 17.03.2020 р. № 530-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/530-20>.

10. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо підтримки платників податків на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19): Закон України від 17.03.2020 р. № 533-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/533-20>.

11. Про затвердження переліку лікарських засобів, медичних виробів та/або медичного обладнання, необхідних для здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій коронавірусної хвороби (COVID-19), які звільняються від сплати ввізного мита та операції з ввезення яких на митну територію України звільняються від оподаткування податком на додану вартість: Постанова КМУ від 21.03.2020 р. № 224. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-pereliku-likarskih-zasobiv-medichnih-virobiv-taabo-224200320>.

12. СБУ блокувала масштабне виготовлення та реалізацію по всій країні контрафактних ліків. Офіційний веб-сайт Служби безпеки України. URL: <https://ssu.gov.ua/ua/news/1/category/21/view/7353#.JeVmzB8z.dpbs>.

13. СБУ викрила: Топ-менеджмент фірми привласнив 16,5 мільйона гривень держкоштів на поставках медобладнання для діагностики коронавірусу. Офіційний веб-сайт Служби безпеки України. URL: <https://ssu.gov.ua/ua/news/2/category/21/view/7560#.HeFpKEwu.dpbs>.

14. Попова Л.М. Протиправна підприємницька діяльність як фактор загрози економічній безпеці України. *Верховенство права: Міжнародний науковий журнал (Республіка Молдова)*, 2017. № 5. С. 175-180.

15. СБУ припинила діяльність хакерського угруповання, яке завдало збитків клієнтам банківських систем на 20 мільйонів гривень. Офіційний веб-сайт Служби безпеки України. URL: <https://ssu.gov.ua/ua/news/1/category/21/view/7352#.Js31ENoC.dpbs>.

References:

1. Ponikarov, V. D. et al. (2013) *Orhanizatsiia podatkovoho kontroliu*. Kyiv: «Tsentr uchbovoi literatury». [in Ukrainian].

2. Popova, L. M. (2017) *Osnovni zasady derzhavnoho finansovoho kontroliu v Ukraini. Pravo.ua: naukovo-praktychnyi zhurnal z problem konstytutsiinoho, tsyvilnoho, kriminalnoho, ekolohichnoho ta inshykh haluzei prava- Pravo.ua: scientific and practical journal on the problems of constitutional, civil, criminal, environmental and other branches of law*, Kharkiv: KhNUVS, 3, 157-162. [in Ukrainian].

3. Pro osnovni zasady derzhavnoho nahliadu (kontroliu) u sferi hospodarskoi diialnosti: Zakon Ukrainy vid 05.04.2007 r. № 877-V. (2007) N. p. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16>. [in Ukrainian].

4. Riven tinovoi ekonomiky v Ukraini u 2018 rotsi nainyzhchy z 2009 roku / Ofitsiyni veb-sait Ministerstva rozvytku ekonomiky, torhivli ta silskoho hospodarstva. (2009) N. p. URL: <http://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=00ddf785-7f48-477a-a283-1b59312caa10&title=RivenTinovoiEkonomikiVUkrainiU2018-RotsiNainizhchiiZ2009-Roku>. [in Ukrainian].

5. Popova, L. M., Sheludko, L. V., Dotsenko, A. U. (2020) The role of the shadow economy and its control in the national economy. *Changing Paradigm in Economics and Management System*. Vol. II. Amit Goel, & Tetiana Bochulia (Eds.) Kherson: Publishing house «OLDI-PLUS, 112-129. [in English].

6. Popova, L. M., Sheludko, L. V. (2020) Suchasne upravlinnia: rehion, misto, orhanizatsiia v systemi natsionalnoi bezpeky krainy: kolektyvna monohrafiia. N. E. Avanesova (Ed.). Kharkiv: FOP Panov A. M., 51-70. [in Ukrainian].

7. Didenko, S. Protydiia vidmyvanniu koshtiv v Ukraini: profesionalizm i dosiahnennia vidomstva DSFMU pi d kerivnytstvom Cherkaskoho Ihoria Borysovycha. UA.NEWS. N. d. N. p. URL: <https://ua.news/ua/protydiya-vidmyvannyu-koshtiv-v-ukrayini-profesionalizm-ta-zdobutky-vidomstva-cherkaskogo-igorya-borysovycha/>. [in Ukrainian].

8. Didenko, S. Tinova ekonomika: pokrashchennia pokaznykiv, problemy ta vplyv na ukraintsv. UA.NEWS. N. d. N. p. URL: <https://ua.news/ua/tenevaya-ekonomyka-uluchshenye-pokazatelej-problemy-y-vlyyanye-na-ukrayntsev/>. [in Ukrainian].

9. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy, spriamovanykh na zapobihannia vynykenniu i poshyrenniu koronavirusnoi khvorooby (COVID-19): Zakon

Ukrainy vid 17.03.2020 r. № 530-IX. (2020) N. p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/530-20>. [in Ukrainian].

10. Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy ta inshykh zakoniv Ukrainy shchodo pidtrymky platnykiv podatkiv na period zdiisnennia zakhodiv, spriamovanykh na zapobihannia vynyknenniu i poshyrenniu koronavirusnoi khvorozy (COVID-19): Zakon Ukrainy vid 17.03.2020 r. № 533-IKh. (2020) N. p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/533-20>. [in Ukrainian].

11. Pro zatverdzhennia pereliku likarskykh zasobiv, medychnykh vyrobiv ta/abo medychnoho obladdannia, neobkhidnykh dlia zdiisnennia zakhodiv, spriamovanykh na zapobihannia vynyknenniu i poshyrenniu, lokalizatsiiu ta likvidatsiiu spalakhiv, epidemii ta pandemii koronavirusnoi khvorozy (COVID-19), yaki zvilniaiutsia vid splaty vviznogo myta ta operatsii z vvezennia yakykh na mytnu terytoriiu Ukrainy zvilniaiutsia vid opodatkovannia podatkom na dodanu vartist: Postanova KМУ vid 21.03.2020 r. № 224. (2020) N. p. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-pereliku-likarskih-zasobiv-medichnih-virobiv-taabo-224200320>. [in Ukrainian].

12. SBU blokuvala masshtabne vyhotovlennia ta realizatsiiu po vsii kraini kontrafaktrykh likiv. Ofitsiyni veb-sait Sluzhby bezpeky Ukrainy. N. d. N. P. URL: <https://ssu.gov.ua/ua/news/1/category/21/view/7353#.JeVmzB8z.dpbs>. [in Ukrainian].

13. SBU vykryla: Top-menedzhment firmy pryvlasnyv 16,5 miliona hryven derzhkoshiv na postavkakh medobladdannia dlia diahnozyky koronavirusu. Ofitsiyni veb-sait Sluzhby bezpeky Ukrainy. N. d. N. p. URL: <https://ssu.gov.ua/ua/news/2/category/21/view/7560#.HeFpKEwu.dpbs>. [in Ukrainian].

14. Popova, L. M. (2017) Prototypna pidpriemnytska diialnist yak faktor zahrozy ekonomichnii bezpetsi Ukrainy. *Verkhovenstvo prava: Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal (Respublika Moldova) - Rule of Law: International Scientific Journal (Republic of Moldova)*, 5, 175-180. [in Ukrainian].

15. SBU prypynyla diialnist khakerskoho uhrupuvannia, yake zavdalo zbytkiv kliientam bankivskykh system na 20 milioniv hryven. Ofitsiyni veb-sait Sluzhby bezpeky Ukrainy N. d. N. p. URL: <https://ssu.gov.ua/ua/news/1/category/21/view/7352#.Js31ENoC.dpbs>. [in Ukrainian].

Попова Л. Н.,

доктор юридических наук,
кандидат экономических наук, доцент,
профессор кафедры финансов и кредита
Харьковского национального университета
строительства и архитектуры
(г. Харьков, Украина)

РОЛЬ ГОСУДАРСТВЕННОГО КОНТРОЛЯ В БОРЬБЕ С ПРОТИВОПРАВНОЙ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬЮ В УСЛОВИЯХ КАРАНТИНА

В статье исследована роль государственного контроля в борьбе с противоправной предпринимательской деятельностью в условиях карантина. Проанализированы некоторые законодательные и другие нормативно-правовые акты, принятые с целью предотвращения распространения на территории Украины коронавируса

COVID-19. Акцентовано увагу на тому, що в умовах карантину здійснення державного контролю над суб'єктами господарювання не втратило своєї актуальності, оскільки протиправна підприємницька діяльність продовжує здійснюватися навіть в умовах введення на території України обмежувальних заходів. Відзначено, що в останнє час, особливо в умовах карантину, все частіше здійснюється протиправна хакерська діяльність, що вимагає з боку органів державного контролю ретельного відслідковування та запобігання здійсненню. Зроблено висновки про необхідність підвищення адміністративної та кримінальної відповідальності для суб'єктів господарювання за результатами позапланової перевірки, а також про необхідність впровадження та використання органами державного контролю високотехнологічних та залучення інтелектуального капіталу як основних факторів ефективного виявлення протиправної діяльності в сучасному світі.

Ключевые слова: державний контроль, суб'єкти підприємництва, протидія пандемії коронавірусу, карантин, протиправна підприємницька діяльність, інтелектуальний капітал, відповідальність суб'єктів підприємництва.

Popova L.,
Doctor of Law, Ph. D. in Economy,
Associate Professor,
Professor of Finance and Credit Department
Kharkiv National University
of Civil Engineering and Architecture
(Kharkiv, Ukraine)

THE ROLE OF STATE CONTROL IN THE FIGHT AGAINST ILLEGAL ENTREPRENEURSHIP IN QUARANTINE CONDITIONS

The article examines the role of state control in the fight against illegal business activities in quarantine conditions. The essence of control and its main functions, principles on which the state supervision (control) is carried out are specified. It is noted that for the effective impact of control on the work of controlled objects, it is advisable to carry out it by joint efforts of different control services, more clearly define the purpose and objectives of control and coordinate its implementation, make the necessary programs to solve individual tasks. It is stated that the implementation of timely and effective state supervision (control) of economic entities plays an extremely important role in combating shady activity, including illegal economic activities that threaten the national security of Ukraine.

Some legislative and other normative-legal acts adopted in order to prevent the spread of coronavirus COVID-19 on the territory of Ukraine are analyzed, including those related to the activities of economic entities (in particular, restrict the transportation of certain anti-epidemic goods outside the customs territory of Ukraine, regulate issues of leave, provide benefits to taxpayers, etc.). Emphasis is placed on the fact that in the conditions of quarantine the implementation of state control over business entities has not lost its relevance, as illegal

business activities continue to be carried out even in the context of the introduction of restrictive measures in Ukraine. It is stated that diagnostic equipment, vaccines, drugs and other medical devices and equipment designed to combat COVID-19 have become especially relevant during the coronavirus pandemic, but due to the growing demand for these products, the number of illegal acts has increased, even though at risk to public health. It is noted that recently, especially in the conditions of quarantine, illegal hacking activities are more and more often carried out, which requires careful monitoring and prevention of implementation by the state control bodies. It is concluded that it is necessary to strengthen the administrative and criminal liability of business entities for illegal activities, which was revealed as a result of unscheduled inspections. It was also concluded that it is necessary to introduce and use high technologies and attract intellectual capital by state control bodies as the main factors for effective detection of illegal activities in the modern world.

Keywords: state control, business entities, counteraction to the coronavirus pandemic, quarantine, illegal business activity, intellectual capital, responsibility of business entities.

DOI: 10.33766/2524-0323.90.155-170

УДК 342.951:614.46:351.77

М. А. Самбор,

кандидат юридичних наук,

начальник сектора моніторингу

Прилуцького відділу поліції

Головного управління

Національної поліції в Чернігівській області

(м. Чернігів – м. Прилуки, Україна)

e-mail: NIKOLAS783@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-0446-3892>

СКЛАД АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ ЩОДО ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ КАРАНТИНУ ЛЮДЕЙ

У статті досліджується склад адміністративного правопорушення за ст. 44³ Кодексу України про адміністративні правопорушення, якою доповнено Кодекс законом України від 17 березня 2020 року. В умовах світової та всеукраїнської соціальних криз, зумовлених поширенням коронавірусної інфекції, що загрожує життю і здоров'ю людей, Верховною Радою України запроваджено адміністративну відповідальність за порушення правил щодо карантину людей. Норми ст. 44³ КУпАП з часу розробки законопроекту не притаманні правова визначеність, зрозумілість. Аналіз складу цього адміністративного правопорушення дійти висновку про неоднозначність сприйняття законності ухвалення органами місцевого самоврядування відповідних обмежень, недотримання яких тягне адміністративну відповідальність за вказаною статтею. Крім того, з'ясовано, що запроваджені зміни до КУпАП створили конкуренцію норм Загальної та Особливої частин КУпАП. Невдало викладена норма створює непорозуміння й у з'ясуванні суб'єкта правопорушення. Доцільно було б розмежувати адміністративну відповідальність фізичних осіб та посадових осіб суб'єктів господарювання.

Ключові слова: адміністративне правопорушення, юридичний склад, правила карантину людей.